

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

4 november 2025

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Plan van aanpak invasieve exoten

Advies

1. Vast te stellen van het aanvalsplan invasieve exoten
2. Vast te stellen brief aan Provinciale staten over het aanvalsplan exoten
3. Vast te stellen publiekssamenvatting aanvalsplan exoten

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brief aan PS:

- Wat meer inkleuring te geven over het aanvalsplan;
- In lijn met het aanvalsplan een punt op te nemen over de hoornaar;
- In lijn met het aanvalsplan de boodschap over de rivierkreeft op te nemen zoals deze ook aan het Rijk is gegeven.

Bijlagen

1. Aanvalsplan exoten Zuid-Holland
2. GS brief aanvalsplan exoten aan GS

1 Toelichting voor het College

In maart 2023 is het exotenbeleid voor provincie Zuid-Holland vastgesteld en opgenomen in het omgevingsbeleid. Het aanvalsplan dat nu is opgesteld richt zich op een aanpak tegen de in de provincie voorkomende (invasieve) exoten binnen de kaders van het exotenbeleid. Het gaat hierbij om invasieve exoten opgenomen in de Europese exotenverordening. De invasieve exoten uit de Europese verordening die toegewezen zijn bij de provincies zijn verdeeld in twee categorieën:

- Artikel 17-soorten: Deze soorten zijn nog niet gevestigd in Nederland. Hiervoor geldt een eliminatieplicht.
- Artikel 19-soorten: Deze soorten zijn gevestigd in Nederland. De soorten binnen dit artikel zijn in verschillende mate verspreid door ons land. Voor deze soorten geldt een beheer plicht.

Daarnaast kan de provincie ook exoten aanpakken die niet op de Unielijst staan maar een negatief effect hebben op de Zuid-Hollandse biodiversiteit. Dit aanvalsplan is tot stand gekomen met inbreng van belanghebbende (beheer)organisaties die van uit hun rollen en taken te maken met (invasieve) exoten.

Dit aanvalsplan zet in op een strategie bestaande uit zes pijlers waarin samenwerking met belanghebbende (beheer)organisaties centraal staat.

1. naar een eenduidig beeld van beheersing en bestrijdingsmethodes
2. uitvoeringsstrategie per categorie exoot
3. bewustwording en preventie
4. bevorderen samenwerking
5. monitoring en evaluatie
6. communicatie

Naar een eenduidig beeld van beheersing en bestrijdingsmethodes

Verschillende partijen zijn binnen de provincie actief met exoten. Het is van belang dat naast ruimte voor individuele inspanningen, contact plaatsvindt tussen verschillende partijen. Zeker als een exoot gezamenlijke belangen raakt. Provincie Zuid-Holland zal het voortouw nemen in het organiseren van kennisbijeenkomsten en het opbouwen van een netwerk waar informatie gedeeld kan worden over de aanpak van exoten binnen de provincie.

Uitvoeringsstrategie per categorie exoot

Signaleringen van nog niet gevestigde exoten (artikel 17) soorten worden door zowel provincie als externe stakeholders waargenomen. De provincie acteert op deze meldingen en zorgt dat actie wordt ondernomen.

Het accent voor de aanpak voor wijdverspreide soorten behorende tot artikel 19 moet komen te liggen op samenwerking en kennisdeling. Wel moet een afweging worden gemaakt of middelen besteed aan de aanpak in verhouding staan met het gewenste resultaat.

Naast de soorten die zijn aangewezen op de Unielijst zijn er andere uitheemse soorten die een negatieve impact kunnen hebben op onze natuurdoelen. Samen met onze partners hebben wij een aantal soorten aangewezen waarvan wij vinden dat deze prioriteit moeten krijgen binnen een gezamenlijke aanpak.

Bewustwording en preventie

Op het gebied van kennis en bewustzijn van exoten worden grote verschillen waargenomen onder de bevolking van Zuid-Holland. Door dit verschil in kennis worden risico's niet goed ingeschat, mist er een aanpak waardoor risico op verspreiding toeneemt. In dit aanvalsplan wordt gewerkt aan bewustwording door delen van informatie over verschillende exoten.

Bevorderen samenwerking

Om verspreiding van exoten te voorkomen is samenwerking tussen verschillende partijen noodzakelijk. Zoals eerder genoemd ligt voor de provincie een rol weggelegd in het faciliteren van deze samenwerking. Door verschillen in werkwijze en niet altijd op de hoogte zijn van elkaar werkzaamheden tegen exoten, moeten we blijven investeren in de samenwerking.

Monitoring en evaluatie

Met het veranderende klimaat, onze omgeving en infrastructuur zoals de wereldhaven Rotterdam en de daarbij behorende handel en verplaatsen van goederen zal er een aanstroom blijven van nieuwe soorten in Zuid-Holland. Het is daarom van belang om jaarlijks te evalueren of de prioriteiten voor het bestrijden van exoten bij de provincie nog juist zijn.

Communicatie

Het bewustzijn over de impact van exoten is over het algemeen laag. Dit leidt ertoe dat er nog veel onnodige verspreiding van exoten plaatsvindt. Er ligt een rol de provincie Zuid-Holland om te werken aan een groter bewustzijn onder het brede publiek over exoten

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Het vaststellen van dit aanvalsplan heeft (vooralsnog) geen financiële consequenties. Wij adviseren om dit stuk als leidraad te hanteren t.a.v. het opstellen van de subsidieregeling voor het beheer van wijdverspreide exoten. Wij zullen hiervoor een GS-voorstel voorbereiden t.b.v. de voorjaarnota 2026.

Juridisch kader

N.v.t.

2 Voorafgaande besluitvorming

Met dit aanvalsplan wordt voldaan aan het verzoek van de staten in de commissievergadering Landelijk Gebied van 7 juli 2025 om in het najaar van 2025 een plan in te dienen voor de aanpak van invasieve exoten voor Zuid-Holland. Daarnaast is in de commissievergadering Landelijk Gebied van 10 juli 2024 toegezegd in het plan van aanpak over invasieve exoten te rapporteren wat de rol van de provincie is in de aanpak van de reuzenbereklaauw.

3 Proces

Het conceptaanvalsplan is tot stand gekomen door het betrekken van stakeholders op verschillende momenten in het proces. Door de input van collega's, externe partijen en belanghebbenden.

4 Participatie en rolneming

Het plan van aanpak exoten is in lijn met het door Provinciale Staten vastgestelde omgevingsbeleid. Dit aanvalsplan is tot stand gekomen met inbreng van belanghebbende (beheer)organisaties die van uit hun rollen en taken te maken met (invasieve) exoten.

5 Communicatiestrategie

Dit aanvalsplan wordt na vaststelling ter kennisname richting de PS gestuurd. Met de bijgevoegde brief wordt Provinciale Staten geïnformeerd over het aanvalsplan exoten.

Bericht op de website en mail richting belanghebbenden. Daarna opstarten bredere communicatielijn in afstemming met communicatieafdeling om verschillende delen van het plan uit te lichten.